

Sygn. akt IV KK 135/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,
w sprawie **M. G.**

skazanego z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk i innych
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 6 czerwca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
- na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt VII Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. akt II K [...],

uchyla zaskarżony wyrok w części zmieniającej wyrok Sądu Rejonowego w Ż. w zakresie kary jednostkowej i kary łącznej pozbawienia wolności i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ż. wyrokiem z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. akt II K [...], uznał oskarżonego **M. G.** za winnego tego, że:

- I. w dniu 5 sierpnia 2015 r., w Ż., woj. [...], używając wobec pokrzywdzonego T. P. przemocy polegającej na przytrzymywaniu go za odzież i dwukrotnym uderzeniu go w brzuch, zabrał pokrzywdzonemu w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 25 złotych oraz dowód osobisty, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych, przy przyjęciu wartości jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;
- II. w okresie od nieustalonego dnia lipca 2015 r. do dnia 5 sierpnia 2015 r., w P., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, a nadto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą zamachu na życie i zdrowie, usiłował doprowadzić T. P. do rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 1.000 złotych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonego, a w dniu 5 sierpnia 2015 r., w J., woj. [...], doprowadził go w ten sposób do rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 400 złotych, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. i art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz czynu polegającego na tym, że w okresie od nieustalonego dnia lipca 2015 r. do dnia 2 sierpnia 2015 r., w P., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, a nadto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą zamachu na życie i zdrowie usiłował doprowadzić B. P. do rozporządzenia własnym mieniem w kwocie 1.200 złotych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonego, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - z tym ustaleniem, że przestępstwa te stanowią ciąg przestępstw i za to na podstawie art. 282 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości

60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych, przy przyjęciu wartości jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;

- III. w okresie od nieustalonego dnia stycznia 2015 r. do czerwca 2015 r., w P., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii wprowadził do obrotu znaczną ilość środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste w łącznej ilości nie mniejszej niż 60 g i nie większej niż 120 g, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 33 § 1 i 3 k.k. skazał go na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, przy przyjęciu wartości jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;
- IV. w dniu 6 sierpnia 2015 r., w Ż., woj. [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii posiadał środek odurzający w postaci ziela konopi innych niż włókniste w ilości 0,56 g oraz substancję psychotropową w postaci amfetaminy w ilości 1,06 g, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii skazał go na karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;
- V. w nieustalonym dniu lipca 2015 r., w P., woj. [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii udzielił A. S. środka odurzającego w postaci ziela konopi innych niż włókniste, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to na podstawie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii skazał go na karę 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności;
- VI. na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k., biorąc za podstawę kary pozbawienia wolności orzeczone w punkcie I, II, III, IV i V wyroku i kary grzywny orzeczone w punkcie I, II i III wyroku, orzekł wobec oskarżonego M. G. karę

łącznie 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 160 (stu sześćdziesięciu) stawek dziennych, przy przyjęciu wartości jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;

VII. na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego M. G. przepadek na rzecz Skarbu Państwa korzyści majątkowej w wysokości 1.800 (jednego tysiąca ośmiuset) złotych uzyskanej z popełnionego przestępstwa, opisanego w punkcie III wyroku;

VIII. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego M. G. obowiązek naprawienia szkody wynikającej z przestępstwa opisanego w punkcie I i II wyroku w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego T. P. kwoty 425 (czteryście dwadzieścia pięć) złotych;

IX. na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa przez zniszczenie środka odurzającego w postaci ziela konopi innych niż włókniste w ilości 0.4829 g netto po badaniu oraz substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości 1,0324 g netto po badaniu;

X. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w punkcie VI wyroku kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w niniejszej sprawie od dnia 6 sierpnia 2015 r. do dnia 4 listopada 2015 r.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego M. G., który podnosząc zarzuty:

1. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a polegającego na przyjęciu, iż oskarżony dopuścił się czynów opisanych w pkt I - V zaskarżonego wyroku, gdzie błąd ten jest wynikiem naruszenia prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób sprzeczny z zasadami swobodnej oceny dowodów,
2. z ostrożności procesowej:
 - błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na nieustaleniu, iż czyn oskarżonego opisany w pkt I wyroku nie stanowi wypadku mniejszej wagi,

- naruszenia prawa materialnego, tj: art. 191 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy zarzucany oskarżonemu czyn z pkt 1 i 2 aktu oskarżenia wypełnia znamiona przestępstwa zmuszenia opisanego w art. 191 § 2 k.k. a nie jak błędnie Sąd przyjął w art. 280 § 1 k.k. oraz
 - art. 281 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy czyn oskarżonego opisany w pkt. I wyroku stanowi przypadek mniejszej wagi,
 - rażącą niewspółmierność kary,
- wniósł w konkluzji o uniewinnienie oskarżonego od wszystkich stawianych mu zarzutów, względnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego jej rozpoznania.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt VII Ka [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że: ustalił na 60g ilość środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste, których wprowadzenie do obrotu przypisano oskarżonemu w pkt III i obniżył wymierzoną w tym punkcie karę pozbawienia wolności do 1 (jednego) roku; obniżył wymierzoną w pkt VI karę łączną pozbawienia wolności do 3 (trzech) lat, a w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymał w mocy.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 11 października 2017 r. - w części zmieniającej wyrok Sądu I w zakresie kary jednostkowej i kary łącznej pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku), na niekorzyść oskarżonego M. G. - wniósł Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, który podnosząc zarzut rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, polegającego na zmianie wyroku Sądu I instancji i orzeczeniu za powyższe przestępstwo wobec M. G. jednostkowej kary 1 roku pozbawienia wolności, a więc poniżej dolnego progu ustawowego zagrożenia wynoszącego 2 lata pozbawienia wolności, co miało istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia, bowiem spowodowało obniżenie orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej z 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności do 3 lat pozbawienia wolności, wniósł o uchylenie tego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B..

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że Sąd Rejonowy w Ż. w punkcie III swojego wyroku uznał oskarżonego M. G. za winnego – ogólnie rzecz ujmując - wprowadzenia do obrotu znacznej ilości środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste w łącznej ilości nie mniejszej niż 60 g i nie większej niż 120 g, tj. popełnienia przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, za które wymierzył karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 20 zł każda, a które zagrożone jest grzywną i karą pozbawienia wolności od lat 2 do 12. Sąd Okręgowy w B. zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w tym zakresie w ten sposób, że ustalił na 60 g ilość środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste, których wprowadzenie do obrotu przypisano oskarżonemu w punkcie III i obniżył orzeczoną za to przestępstwo karę pozbawienia wolności do roku. Obniżono również karę łączną pozbawienia wolności do 3 lat wskazując m.in., że „obniżenie ilości narkotyków wprowadzonych do obrotu przez oskarżonego skutkowało złagodzeniem kary za ten czyn do 1 roku, a w konsekwencji obniżeniem kary łącznej wymierzonej M. G.”.

Rzecz jednak w tym, że Sąd Okręgowy utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, który uznał oskarżonego M. G. za winnego wprowadzenia do obrotu „znacznej ilości środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste” i to zachowanie zakwalifikował jako występki z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Najniższą karą, przewidzianą za ten czyn przez ustawę jest natomiast, jak to już wskazano wyżej – obok kary grzywny – kara 2 lat pozbawienia wolności. Sąd Okręgowy mógłby orzec karę roku pozbawienia wolności jedynie wówczas, gdyby np. zmienił ustalenia Sądu Rejonowego i uznał, że wprowadzona przez oskarżonego do obrotu ilość środków odurzających nie była znaczna i czyn ten zakwalifikował z art. 56 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, który za opisane w nim zachowanie przewiduje grzywnę i karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat, albo też zdecydował o zastosowaniu w tym zakresie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary. Skoro jednak tak się nie stało, to oczywistym jest, że Sąd Okręgowy dopuścił się rażącej obrazy prawa

materialnego – tj. art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a uchybienie to miało istotny wpływ na treść jego wyroku nie tylko w zakresie rozstrzygnięcia o karze jednostkowej, ale i karze łącznej.

Na marginesie należy zauważyć, że skoro Sąd Rejonowy miał wątpliwości, co do rzeczywistej ilości środków odurzających, jaką wprowadził do obrotu oskarżony M. G., to powinien był poprzestać na takiej ich ilości, która została udowodniona ponad wszelką wątpliwość („nie mniej niż 60 g”), albowiem wszelkie wątpliwości w tym zakresie należy rozstrzygać zgodnie z regułą *in dubio pro reo* (art. 5 § 2 k.p.k.). Przy użytym w sentencji wyroku sformułowaniu „nie mniejszej niż 60 g i nie większej niż 120 g” nie wiadomo, czy oskarżony wprowadził do obrotu – przykładowo - 60 g, 90 g, czy też 120 g, a przecież od ilości wprowadzonego do obrotu środka odurzającego zależy tak kwalifikacja prawna przypisanego czynu, jak i późniejszy wymiar kary za to przestępstwo. Tak więc w istocie rzeczy Sąd Okręgowy „ustalając na 60 g ilość środka odurzającego”, doprecyzował jedynie dość nieostre i nieprecyzyjne sformułowanie użyte przez Sąd Rejonowy – skoro nie było wystarczających dowodów by przypisać oskarżonemu wprowadzenie do obrotu więcej niż 60 g środków odurzających, to należało na takiej ilości poprzestać. Inne postąpienie byłoby działaniem na niekorzyść sprawcy bez wystarczających ku temu dowodów i wbrew regułom rzetelnego procesu.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.